

RAFAEL CARIA O L'ALGUER ES CATALUNYA

Rafael pertany a aquesta minoria d'algueresos amb plena consciència de la simptomatologia de l'Alguer i de la gamma d'implicacions de tota mena que té l'afer. Com tots els activistes, sempre va enfeinat i quan no és la Coral «Alguer 80» és un escrit sobre problemes de Catalunya que vol que surti a la premsa italiana. Anem a visitar un organitzador de recitals, i mentre conduïx se li escapen sentències i metàfores sobre aquest troç de Sardenya al qual ens agermana la llengua i la història. D'entrada em diu que no es considera poeta i que tant li fa això de publicar, car la gent que li interessa no llegeix, i aleshores va per altres camins. La temàtica de les composicions poètiques que musica per a la Coral o que recita en grups d'amics no és la de flors, ocells, marines i barques, com la de la majoria dels «consagrats» poetes algueresos. Certament, si poguéssim imaginar una vila catalana de tipus mitjà transplantada en un país veí i sense cap contacte —un contacte esporàdic és pura anècdota—, veuríem com la cultura que arrelaria seria la poesia, la cançó i les tradicions o llegendes... L'ambient és molt diferent al de la terra ferma, i les circumstàncies no són les usuals als nostres barems de crítica.

«He trobat en els poetes catalans un sentit divers als italians, un sentit, diguem-ne d'artificialitat en el treball poètic en no poder dir pel seu nom certes coses, aleshores han de donar mil tómbos, donar un joc a l'ús de les paraules. Aquí en dues paraules ja ho tenen tot dit però, contràriament, aquests darrers abusen de la pintura descriptiva».

Al nostre país les paraules d'aquest alguerès no li poden aportar, poèticament parlant, res de nou. Rafael està en la fase de la diguem-ne poesia social que s'ha estavellat estrepitosament en la corba de l'autopista actual. Però ell segueix:

«La poesia ha de tenir una profusió, cal que anomeni les coses pel seu nom, encara que estigui perseguida, la seva funció ha de ser de denúncia, de llibertat i sempre ha de tenir present el moment històric que li ha tocat viure al seu autor».

«Es un món el meu
desconegut als altres,
un món on l'home descals
s'aixeca al matí:
un parel de calsonz
una camisa brujada de sor!
Esperances quales?
Aquelles che l'home me deixa
de viure una vida honorada?
L'home, cosa és l'home?
Es un món que se mata amb l'altre
un món que no sap comprendre,
que viu deixigiant riquesas
...dels altris,
i ni sap che la riquesa
més gran és un altra:
tindre un dia
i sol per un dia,
la pau».

Aquest poema, més o menys pamfletari com diríem a la nostra terra, té mots bàsicament catalans, la influència dels viatges d'en Rafael a Catalunya, i s'hi deixa sentir la lectura dels nostres llibres. També la influència italiana es deixa sentir penosament i pesadament. Cal una normalització. O escriure «amb» o «ama», però «che» de cap manera, car tant en alguerès com en català tenim «que». Més a fons

caldria comentar l'absència d'un contingut poètic subordinat a una intenció social.

Rafael Caria fa moltes coses, potser massa, és l'ànima d'una coral, treballa en un aeroport per allò de les garrofes, estudia Dret, manté una família. Però la seva consciència de la realitat algueresa és clara com la de pocs:

«Ens agermana la llengua com a primer contacte i en aquests darrers vint anys hi ha hagut una involució, és a dir, un procés contrari al moviment de la vostra llengua, de la vostra parla. Dos són els elements que han contribuït al deslloriment d'aquesta llengua:

—la presència d'una parla imperialista: la italiana.

—l'existència d'uns homes que treballen contra la cultura.

A l'Alguer per allò que guarda a la parla penso, crec, que els qui han treballat més en contra del català-alguerès són, mira quina coincidència, els conservadors i reaccionaris, els qui mai han vetllat pels interessos del poble, així, doncs, si no en té pels homes, en tindrà per la llengua que uneix els homes?».

El nostre amic té els conceptes clars i treballa a nivell popular per enderrocar les teories opressores. No fa grans discursos, s'esforça per aconseguir una consciència de la base, una biblioteca infantil, una coral popular, una premsa algueresa contra la italiana. Insisteix en el concepte, en aquestes altures desfasat, d'una poesia que anomeni a les coses pel seu nom:

«La funció del poeta en l'actual societat és la d'anomenar pel seu nom cada situació. La poesia està perseguida, però, en un cert aspecte és lliure, aleshores ha de ser una funció social de denúncia i segons el procés històric en què ha estat feta cal que produeixi una empremta a favor de la llibertat, de la denúncia contra la injustícia».

Comentava amb ell, estranyat, la inutilitat

d'un esforç, si en el seu cas per la manca d'un treball ferm d'elaboració ho representa clarament, el donar per suposat que serà una poesia impubliable, ve a ser la inutilitat totalment estèril de la poesia popular. Al respecte comentava:

«La poesia, per a tenir una utilitat ha de ser coneguda, per això cal que sigui publicada, però per a ésser-ho el preu és massa gran, ja que la situació de base no permet la lectura com voldríem. Es per aquesta raó que encarrilo els meus esforços vers la poesia cantada i no publicada. El públic que m'interessa és més adient per l'oïda que per la lectura».

Sagrada família
malaita família tu ses
Catalunya,
ils fils que naixen,
tous fils, bords per Ell.
Ma vosaltros o joves,
cantau la nova cançò!
cançò d'esperanças
de pau i
de revolució;
Cantaule, porque els grisos
també de amagat la cantan...

Hem deixat aquests poemes tal com ens els va donar, sense accents, o bé mals posats, sense apòstrofs, en fi, amb l'ortografia que regna a l'Alguer on manca, malgrat la presència d'una gramàtica, l'estudi o simplement l'adopció comuna d'una normativa per tots els lletraferits d'aquelles contrades. Les dues mostres que hem donat són senzilles i clarament intencionades. Al costat de la infantil i filosòfica demanda: «Què és l'home» hi trobem el cant de fraternal unió entre tota classe d'homes, els de vida inquieta, els de vida activa i els de vida apagada, grisa, sense sentiments ni ideologia. El somni de Rafael Caria és el de molts homes que, amb una base i uns plantejaments diferents tenen un mateix ideal, tronat com la vida mateixa: un món nou.

JOSEP M.³ FIGUERES

